

Lausuntopyyntö yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen linjausluonnoksesta

Johdanto

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää lausuntoanne liitteenä olevasta linjausluonnoksesta yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen vahvistamiseksi kaikilla kouluasteilla.

Tausta

Opetushallinnon alalla yrittäjyyskasvatuksen linjauksia on laadittu ja päivitetty 2000-luvulla kolmasti. Vuonna 2004 opetusministeriö laati yrittäjyyskasvatuksen linjaukset ja toimenpideohjelmat eri koulutusasteille perustuen hallituksen yrittäjyyden politiikkaohjelmaan. Vuonna 2009 Yrittäjyyskasvatuksen suuntaviivat -julkaisussa yrittäjyyskasvatus-käsitteen yhteydessä otettiin huomioon aiempaa laajemmin elinikäinen oppiminen, geneeriset taidot ja asenteet. Vuoden 2017 yrittäjyyslinjauksissa annettiin konkreettisia ehdotuksia yrittäjyyskasvatuksen toteuttamisen arviointiin ja kehittämiseen strategisella tasolla ja johtamisessa, kasvatus- ja opetushenkilöstön koulutuksessa sekä yrittäjyyttä tukevassa koulutuksessa. Vuonna 2025 käynnistynyt yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen linjausten valmistelu perustuu pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmaan. Siinä todetaan nykyistä paremman talousosaamisen vahvistavan yksilön kykyä huolehtia omasta taloudestaan sekä ymmärrystä säästämisen ja sijoittamisen mahdollisuuksista ja riskeistä. Lisäksi yrittäjyyden ja työnteon arvostus luovat kestävästä hyvinvointia yhdessä sivistyksen ja osaamisen kanssa. Digivihreä siirtymä, taloudellinen epävarmuus ja työelämän murros ovat nostaneet esiin yrittäjyys- ja talousosaamisen. Muutosten keskellä tarve niin yksilöiden kuin yhteisöjen ja yritysten resilienssin vahvistamiselle on ilmeinen, mikä on näkynyt erilaisissa kansallisissa strategioissa ja päätöksissä. Tällaisia ovat muun muassa Suomen Pankin, oikeusministeriön ja muiden keskeisten viranomaisten yhteistyönä syntynyt ehdotus talousosaamisen kansalliseksi strategiaksi (2020) sekä sen toimeenpanosuunnitelma (2022–2026), jonka toteutuksesta vastaa Oikeuspalveluvirasto. Valtioneuvosto puolestaan antoi periaatepäätöksensä yrittäjyydestä (2024), jonka pohjalta työ- ja elinkeinoministeriö käynnisti kasvuyrittäjyyden toimenpideohjelman (2025). Linjauksillaan opetus- ja kulttuuriministeriö tuo yrittäjyys- ja talousosaamisesta käytyyn keskusteluun oman hallinnonalansa näkökulman.

Tavoitteet

Yrittäjyyskasvatuksella ja talousosaamista edistämällä on mahdollista lisätä tietoja, taitoja ja asenteita, joiden avulla oppijat voivat rakentaa tulevaisuuttaan, toteuttaa haaveitaan ja elää omannäköistä elämää. Oppijoiden mahdollisuuksien vahvistaminen on ollut keskeisenä tavoitteena opetus- ja kulttuuriministeriön laatimissa linjauksissa. Yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen linjaukset tekevät näkyväksi opetus- ja kulttuuriministeriön strategisen tahtotilan siitä, miten yrittäjyyskasvatusta ja talousosaamisen edistämistä tulee tehdä oppijoiden parhaaksi. Yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen linjauksillaan opetus- ja kulttuuriministeriö kannustaa koulutustoimialaa vahvistamaan oppimisen, arjen ja työelämän kannalta välttämätöntä osaamista, mutta myös taitoja yhteiskunnassa osallistumiseen, vaikuttamiseen, vastuunkantoon ja yhdessä elämiseen. Tavoitteena on myös vahvistaa kouluasteelle sopivalla tavalla yhteistyötä työ- ja elinkeinoelämän kanssa sekä lisätä yleisesti yrittäjämysteisyyttä. Linjauksillaan opetus- ja kulttuuriministeriö korostaa yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen tärkeyttä osana opetuksen ja koulutuksen järjestämistä. Kyse ei ole pelkästään opetussisällöistä vaan laajasti siitä, miten esimerkiksi koulujen ja oppilaitosten toimintakulttuuri, erilaiset yhteistyöverkostot ja pedagogiset ratkaisut onnistutaan hyödyntämään osana opetus- ja koulutustehtävää. Yhdessä keskeisten sidosryhmien kanssa laaditut linjaukset kohdentuvat koulutustoimialan hallinnolle, opetuksen ja koulutuksen järjestäjille, opetus- ja ohjaushenkilöstölle, heidän kouluttajilleen sekä erilaisille järjestöille, jotka omalla asiantuntemuksellaan ja palveluillaan tukevat koulujen ja oppilaitosten työtä. Tavoitteena on, että yhdessä valmistellut linjaukset ohjaavat toimimaan samansuuntaisesti, olipa kyse normien antamisesta, niiden toimeenpanosta, pedagogista ratkaisusta, henkilöstön ja johdon osaamisen vahvistamisesta tai vaikkapa toimintakulttuurin kehittämisestä. Lisäksi linjaukset tukevat koulutusasteiden välistä yhteistyötä johdonmukaisten oppimispolkujen rakentamiseksi.

Vastausohjeet vastaanottajille

Opetus- ja kulttuuriministeriö varaa teille mahdollisuuden antaa lausuntonne linjausluonnoksesta. Myös tahot, joita ei ole erikseen mainittu jakelussa, voivat toimittaa ministeriölle lausuntonsa. Lausunnon voi antaa suomen tai ruotsin kielellä.

Lausunnot pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse ministeriön kirjaamoon.

Lausunnon antaakseen vastaajan on rekisteröidyttävä ja kirjauduttava lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@om.fi.

Mikäli et halua rekisteröityä palveluun, lausunnon voi lähettää myös sähköpostitse opetus- ja kulttuuriministeriön kirjaamoon (kirjaamo.okm@gov.fi). Lausunnoissa pyydetään käyttämään viitteenä diaarinumeroa VN/11212/2025.

Ministeriöiden, joilla on käytössä VAHVA, on vietävä lausuntonsa VAHVAAan asialle VN/11212/2025.

Kaikki annetut lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan Hankeikkunassa ja lausuntopalvelu.fi:ssä.

Aikataulu

Lausunto pyydetään toimittamaan **viimeistään 31.8.2026**.

Valmistelijat

Opetusneuvos Minna Bálint, puh 0295 330 430
Opetusneuvos Tommi Karjalainen, puh 0295 330 140
Opetusneuvos Ulla Mäkeläinen, puh. 0295 330 223 Sähköpostiosoitteet noudattavat
muotoa: etunimi.sukunimi(at)gov.fi

Linkit

<https://okm.fi/hanke?tunnus=OKM040:00/2025> - Yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen linjaukset -työryhmä

<https://okm.fi/sv/projekt?tunnus=OKM040:00/2025> - Arbetsgruppen Riktlinjer för fostran till entreprenörskap och ekonomiskt kunnande

Liitteet:

[Luonnos_linjaukset yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen vahvistamiseksi.pdf](#)

[Utkast_riktlinjer för att stärka fostran till entreprenörskap och det ekonomiska kunnandet .pdf](#)

Jakelu:

Aalto-korkeakoulusäätiö sr
Ab Yrkeshögskolan vid Åbo Akademi Novia
Ada Äijälän koulu O/Y
AEL-Amiedu Oy
Ahlmanin koulun Säätiö sr
Aitoon Emäntäkoulu Oy
Akaan kaupunki
Akava Ry
Alajärven kaupunki
Alavieskan kunta
Alavuden kaupunki
Ammatilliset erityisoppilaitokset (AMEO-verkosto)
Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry
Ammattiopisto Luovi Oy
Ammattiopisto Spesia Oy
Ammattiosaamisen kehittämissyhistys AMKE ry
Anna Tapion säätiö sr
Apollon Yhteiskoulun Kannatusyhdistys ry
Asikkalan kunta

Askolan kunta
Auran kunta
Aurinkorannikon suomalaisen koulun säätiö sr
AVA-instituutin Kannatusyhdistys ry
Axxell Utbildning Ab
Björneborgs svenska samskolas aktiebolag
Borgå folkakademi Ab
Careeria Oy
Centria-ammattikorkeakoulu Oy
CONFIDO Pohjanmaan Kristillinen Kasvatus ry
Diakonia-ammattikorkeakoulu Oy
Elias-Koulun kouluyhdistys ry
Elinkeinoelämän Keskusliitto EK
Elinkeinoelämän Oppilaitokset EOL ry
Englantilaisen koulun säätiö sr
Enonkosken kunta
Enontekiön kunta
Erilaisten oppijoiden liitto
Espoon kaupunki
Espoon kristillisen koulun kannatusyhdistys ry
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia
Espoon Steinerkoulun kannatusyhdistys ry
Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymä
Etelä-Pohjanmaan Steinerkouluyhdistys ry
Etelä-Savon Koulutus Oy
Eurajoen kristillisen opiston kannatusyhdistys r.y.
Eurajoen kunta
Euran kunta
Evijärven kunta
Finlands Svenska Lärarförbund FSL
Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf
Finlands Svenska Ungdomsförbund FSU
Fintraffic Lennonvarmistus Oy, ent. Air Navigation Services Finland Oy
Folkhälsan Utbildning Ab
Forssan kaupunki
Fria Kristliga Folkhögskolföreningen FKF rf
Fysikaalinen hoitolaitos Arcus Lumio & Pirttimaa
Förbundet Hem och Skola i Finland
Föreningen för Svenska samskolans i Tammerfors upprätthållande rf
Haaga-Helia ammattikorkeakoulu Oy
Haapajärven kaupunki
Haapaveden kaupunki
Haapaveden Opiston kannatusyhdistys ry
Hailuodon kunta
Halsuan kunta
Haminan kaupunki
Hangon kaupunki
Hankasalmen kunta
Harjavallan kaupunki
Harjun Oppimiskeskus Oy
Hartolan kunta

Hattulan kunta
HAUS kehittämiskeskus Oy
Hausjärven kunta
Heinolan kaupunki
Heinäveden kunta
Helsingin eurooppalainen koulu
Helsingin Juutalainen seurakunta
Helsingin kansainvälisen koulun vanhempainyhdistys ry
Helsingin kaupunki
Helsingin Konservatorion Säätiö sr
Helsingin kristillisen koulun kannatusyhdistys ry
Helsingin Montessori-yhdistys ry
Helsingin ranskalais-suomalainen koulu
Helsingin Rudolf Steiner -koulun kannatusyhdistys ry
Helsingin Uusi yhteiskoulu Osakeyhtiö
Helsingin yliopisto
Helsinki Business College Oy
Hevosopisto Oy
Hirvensalmen kunta
Hoitopedagogisen Rudolf Steiner-koulun kannatusyhdistys ry
Hollolan kunta
Huittisten kaupunki
Humppilan kunta
Hyria koulutus Oy
Hyrnsalmen kunta
Hyvinkään kaupunki
Hämeen ammatti-instituutti Oy
Hämeen ammattikorkeakoulu Oy
Hämeenkyrön kunta
Hämeenlinnan kaupunki
lin kunta
Iisalmen kaupunki
Iitin kunta
Iitin kunta
Ikaalisten kaupunki
Ilmajoen kunta
Ilmajoen kunta
Ilomantsin kunta
Imatran kaupunki
Inarin kunta
Inkoon kunta
Isojoen kunta
Isonkyrön kunta
Itä-Hämeen kansansivistystyön säätiö sr
Itä-Karjalan Kansanopistoseura ry
Itä-Savon koulutuskuntayhtymä
Itä-Suomen Liikuntaopisto Oy
Itä-Suomen suomalais-venäläisen koulun säätiö sr
Itä-Suomen yliopisto
Jakobstad stad / Pietarsaaren kaupunki
Janakkalan kunta

Joensuun kaupunki
Joensuun steinerkoulun kannatusyhdistys ry
Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä
Jokioisten kunta
Jollas-Opisto Oy
Joroisten kunta
Joutsan kunta
Joutsenon Opiston kannatusyhdistys ry
Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL
Juuan kunta
Juupajoen kunta
Juvan kunta
Jyränkölän Setlementti ry
Jyväskylän ammattikorkeakoulu Oy
Jyväskylän kaupunki
Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia
Jyväskylän kristillisen koulun yhdistys ry
Jyväskylän kristillisen opiston säätiö sr
Jyväskylän Steinerkoulun kannatusyhdistys ry
Jyväskylän Talouskouluyhdistys r.y.
Jyväskylän yliopisto
Jämijärven kunta
Jämsän kaupunki
Jämsän kristillinen opisto ry
Järvenpään kaupunki
Järviseudun koulutuskuntayhtymä
Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy
Kaarinan kaupunki
Kaavin kunta
Kainuun Opisto Oy
Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy
Kajaanin kaupunki
Kalajoen kaupunki
Kalajoen Kristillisen Opiston Kannatusyhdistys ry
Kalevan lukion kannatusyhdistys ry.
Kangasalan kaupunki
Kangasniemen kunta
Kankaanpään kaupunki
Kankaanpään kaupunki
Kanneljärven kansanopiston kannatusyhdistys ry
Kannonkosken kunta
Kannuksen kaupunki
Kansan Sivistystyön Liitto KSL ry
Karelia-ammattikorkeakoulu Oy
Karijoen kunta
Karkkilan kaupunki
Karstulan Evankelisen Kansanopiston Kannatusyhdistys ry
Karstulan kunta
Karvi - Kansallinen koulutuksen arviointikeskus
Karvian kunta
Kaskisten kaupunki - Kaskis stad

Kauhajoen kaupunki
Kauhavan kaupunki
Kauniaisten kaupunki
Kauniaisten kaupunki - Grankulla stad
Kaustisen kunta
Keiteleen kunta
Kellosepäntaidon Edistämissäätiö sr
Kemijärven kaupunki
Kemin kaupunki
Keminmaan kunta
Kemi-Tornionlaakson koulutuskuntayhtymä Lappia
Kempeleen kunta
Keravan kaupunki
Keski-Pohjanmaan Konservatorion Kannatusyhdistys ry
Keski-Pohjanmaan Koulutusyhtymä
Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Keuda
Keski-Uudenmaan kristillisen koulun ja päiväkodin kannatusyhdistys ry
Keskuskauppakamari
Keuruun kaupunki
Kihniön kunta
Kiinteistöalan Koulutussäätiö sr
Kiipulasäätiö sr
Kimitoöns kommun / Kemiönsaaren kunta
Kinnulan kunta
Kirkkonummen kunta
Kirkkopalvelut ry
Kiteen Evankelisen Kansanopiston kannatusyhdistys ry
Kiteen kaupunki
Kittilän kunta
Kiuruveden kaupunki
Kivijärven kunta
Kokemäen kaupunki
Kokkolan kaupunki
Kolarin kunta
Kolmen kampuksen urheiluopisto oy
KONE Hissit Oy
Konneveden kunta
Kontiolahden kunta
Korpisaaren Säätiö sr
Korsholm kommun - Mustasaaren kunta
Korsholms kommun / Mustasaaren kunta
Korsnäs kommun
Kosken TI kunta
Kotka Svenska Samskolas Garantiförening r.f.
Kotkan kaupunki
Kotkan-Haminan seudun koulutuskuntayhtymä
Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymä
Koulutuskuntayhtymä Brahe
Koulutuskuntayhtymä OSAO
Koulutuskuntayhtymä Tavastia
Kouluyhdistys Pestalozzi Schulverein Skolföreningen r.y.

Kouvola Ammattiopisto Oy
Kouvola kaupunki
Kristinestads stad / Kristiinankaupunki
Kronoby kommun / Kruunupyyn kunta
KSAK Oy
Kuhmoisten kunta
Kuhmon kaupunki
Kulosaaren yhteiskoulun osakeyhtiö
Kunta- ja hyvinvointialueyöntajat KT
Kuopion kaupunki (3)
Kuopion konservatorion kannatusyhdistys r.y.
Kuopion kristillisen päiväkodin ja koulun kannatusyhdistys ry.
Kuopion steinerkouluyhdistys ry
Kuopion Talouskoulun Kannatusyhdistys ry
Kuortaneen kunta
Kuortaneen kunta
Kuortaneen Urheiluopistosäätiö sr
Kurikan kaupunki
Kurikan kaupunki
Kustavin kunta
Kuusamon kaupunki
Kvarnen Samkommun
Kymenlaakson steinerkoulun kannatusyhdistys ry
Kyyjärven kunta
Kärkölen kunta
Kärsämäen kunta
Laajasalon opiston säätiö sr
LAB-ammattikorkeakoulu Oy
Lahden kansanopiston säätiö sr
Lahden kaupunki
Lahden Konservatorio Oy
Lahden kristillisen koulun kannatusyhdistys ry
Lahden Rudolf Steiner-koulun Kannatusyhdistys ry
Lahden yhteiskoulun säätiö sr
Laihian kunta
Laitilan kaupunki
Lapin ammattikorkeakoulu Oy
Lapin yliopisto
Lapinjärven kunta - Lappträsk kommun
Lapinlahden kunta
Lappajärven kunta
Lappeenrannan kaupunki
Lappeenrannan seudun steinerkoulun kannatusyhdistys ry
Lappeenrannan–Lahden teknillinen yliopisto LUT
Lapuan kaupunki
Larsmo kommun - Luodon kunta
Lasten ja nuorten keskus ry
Lastenliitto ry
Laukaan kunta
Laurea-ammattikorkeakoulu Oy
Lauttasaaren yhteiskoulun säätiö sr

Lemin kunta
Lempäälän kunta
Leppävirran kunta
Lestijärven kunta
Liedon kunta
Lieksan kaupunki
Limingan kunta
Liperin kunta
Live-säätiö sr.
Lohjan kaupunki
Loimaan evangelisen kansanopiston säätiö sr
Loimaan kaupunki
Lopen kunta
Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymä
Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymä
Loviisan kaupunki
Luhangan kunta
Luksia Länsi-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä
Lumijoen kunta
Luumäen kunta
Länsirannikon Koulutus Oy WinNova
Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
Maalariammattikoulun Kannatusyhdistys r.y.
Maanviljelyslyseon osakeyhtiö
Malax kommun / Maalahden kunta
Management Institute of Finland MIF Oy
Mannerheimin lastensuojeluliitto MLL ry
Marttayhdistysten liitto ry
Marttilan kunta
Maskun kunta
Mercuria kauppapaoppilaitos Oy
Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus
Merijärven kunta
Merikarvian kunta
Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy
Meyer Turku Oy
Miehikkälän kunta
Mikkelin kaupunki
Muhoksen kunta
Multian kunta
Munkkiniemen koulutussäätiö sr
Muonion kunta
Muuramen kunta
Mynämäen kunta
Myrskylän kunta - Mörskom kommun
Mäntsälän kunta
Mänttä-Vilppulan kaupunki
Mäntyharjun kunta
Naantalin kaupunki
Nakkilan kunta
Nivalan kaupunki

Nokian kaupunki
Nousiaisten kunta
Nuorisoala ry
Nuorten yrittäjyys ja talous NYT
Nurmeksen kaupunki
Nurmijärven kunta
Nykarleby stad - Uusikaarlepyyn kaupunki
Nykarleby stad / Uusikaarlepyy
Närpes stad / Närpiön kaupunki
Oikeusministeriö
Opettajankoulutusfoorumi
Opetusalan ammattijärjestö OAJ ry
Opetushallitus
Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri
Opsia ry
Optima samkommun
Orimattilan kaupunki
Oripään kunta
Oriveden kaupunki
Osuuskuntien Keskusjärjestö Pellervo ry
Oulaisten kaupunki
Oulun Ammattikorkeakoulu Oy
Oulun kaupunki
Oulun kristillinen kasvatus ry
Oulun Reggio Emilia kannatusyhdistys ry
Oulun steinerkoulun kannatusyhdistys ry
Oulun yliopisto
Oulunkylän yhteiskoulun säätiö sr
Outokummun kaupunki
Oy Helsingin Yhteiskoulu ja Reaalilukio
Paasikiviopistoyhdistys ry
Padasjoen kunta
Paimion kaupunki
Palloilu Säätiö sr
Paltamon kunta
Pargas stad / Paraisten kaupunki
Parikkalan kunta
Parkanon kaupunki
Pedersöre kommun / Pedersören kunta
Peimarin koulutuskuntayhtymä
Pelkosenniemen kunta
Pellon kunta
Perhekuntoutuskeskus Lauste ry
Perho Liiketalousopisto Oy
Perhon kunta
Peräpohjolan Kansanopiston Kannatusyhdistys ry
Petäjäveden kunta
Pieksämäen kaupunki
Pielaveden kunta
Pihtiputaan kunta
Pirkkalan kunta

Pohjois-Haagan yhteiskoulu oy
Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä
Pohjois-Satakunnan kansanopiston kannatusyhdistys ry
Pohjois-Savon Kansanopistoseura r.y.
Pohjois-Suomen Koulutuskeskussäätiö sr
Polvijärven kunta
Pomarkun kunta
Pop & Jazz Konservatorion Säätiö sr
Porin kaupunki
Porin Kristillisen Koulun kannatusyhdistys ry
Porin seudun Steinerkoulun kouluyhdistys ry
Pornaisten kunta
Portaanpää ry
Porvoon kaupunki
Porvoon steinerkoulun kannatusyhdistys ry
Posion kunta
Pudasjärven kaupunki
Pukkilan kunta
Punkalaitumen kunta
Puolangan kunta
Puumalan kunta
Pyhtään kunta
Pyhäjoen kunta
Pyhäjärven kaupunki
Pyhännän kunta
Pyhärannan kunta
Pälkäneen kunta
Pörssisäätiö
Pöytyän kunta
Raahen kaupunki
Raahen Porvari- ja Kauppakoulurahasto sr
Raision kaupunki
Raision seudun koulutuskuntayhtymä
Rakennusteollisuuden koulutuskeskus RATEKO
Rantasalmen kunta
Ranuan kristillinen kansanopistoyhdistys ry
Ranuan kunta
Raseborgs stad / Raaseporin kaupunki
Rastor-instituutti ry
Raudaskylän Kristillinen Opisto r.y.
Rauman Avokas ry
Rauman kaupunki
Rautalammin kunta
Rautavaaran kunta
Rautjärven kunta
Reisjärven kunta
Riihimäen kaupunki
Ristijärven kunta
Rovalan Settlementti ry
Rovaniemen kaupunki
Rovaniemen koulutuskuntayhtymä

Rovaniemen seudun kristillisen koulun kannatusyhdistys ry
Rovaniemen steinerkasvatus ry
Ruokolahden kunta
Ruoveden kunta
Ruskon kunta
Rääkkylän kunta
Saamelaisalueen koulutuskeskus
Saarijärven kaupunki
Sallan kunta
Salon kaupunki
Salon seudun koulutuskuntayhtymä
SASKY koulutuskuntayhtymä
Sastamalan kaupunki
Satakunnan ammattikorkeakoulu Oy
Satakunnan koulutuskuntayhtymä
Sateenkaaren koulun kuntayhtymä
Sauvon kunta
Savitaipaleen kunta
Savon koulutuskuntayhtymä
Savonia-ammattikorkeakoulu oy
Savonlinnan kaupunki
Savukosken kunta
Seinäjoen Ammattikorkeakoulu Oy
Seinäjoen kaupunki
Seinäjoen koulutuskuntayhtymä
Sievin kunta
Siikaisten kunta
Siikajoen kunta
Siikalatvan kunta
Siilinjärven kunta
Simon kunta
Sipoon kunta
Siuntion kunta - Sjundeå kommun
Sivistystyönantajat ry
Skolgarantiföreningen r.f.
Sodankylän kunta
Soinin kunta
Someron kaupunki
Sonkajärven kunta
Sosiaali- ja terveysministeriö
Sotkamon kunta
Steinerpedagogikens vänner i Västnyland, SPV rf
Sulkavan kunta
Suomalainen Koulutusyhdistys ry
Suomalaisen yhteiskoulun osakeyhtiö
Suomalais-venäläinen koulu
Suomen 4 H liitto
Suomen Adventtikirkko
Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto - SAKKI ry
Suomen Ammattikoulutuksen Johtajat SAJO ry
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Suomen Diakoniaopisto - SDO Oy
Suomen Humanistinen Ammattikorkeakoulu Oy
Suomen Ilmailuopisto Oy
Suomen kansallisooppera ja -baletti sr
Suomen kesäyliopistot ry
Suomen Kuntaliitto
Suomen Lukiolaisten Liitto ry
Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys ry
Suomen Lähilukioyhdistys ry
Suomen Nuoriso-Opiston Kannatusyhdistys ry
Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry
Suomen Nuorkauppakamarit ry
Suomen Opiskelija-Allianssi - OSKU ry
Suomen opiskelijakuntien liitto - SAMOK ry
Suomen Pankin Rahamuseon talousosaamiskeskus
Suomen Rehtorit ry
Suomen Saamelaisnuoret ry
Suomen Urheiluopiston Kannatusosakeyhtiö
Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry
Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL ry
Suomen ympäristöopisto SYKLI Oy
Suomen Yrittäjäopisto Oy
Suomen Yrittäjät ry
Suomussalmen kunta
Suonenjoen kaupunki
Suupohjan koulutus- ja työllisyyskuntayhtymä
Svenska Framtidsskolan i Helsingforsregionen Ab
Svenska Handelshögskolan
Svenska Österbottens förbund för Utbildning och Kultur
Sylvia-koti yhdistys ry
Sysmän kunta
Säkylän kunta
Taideyliopisto
Taipalsaaren kunta
Taivalkosken kunta
Taivassalon kunta
Takuusäätiö sr
Tallinnan suomalaisen koulun tuki ry
Tammelan kunta
Tampereen Aikuiskoulutussäätiö sr
Tampereen ammattikorkeakoulu Oy
Tampereen kaupunki
Tampereen Musiikkiopiston Säätiö sr
Tampereen steinerkoulun kannatusyhdistys ry
Tampereen Yhteiskoulun Säätiö sr
Tampereen yliopisto
Tanhuvaaran Säätiö sr
Tarton suomalaisen koulun yhdistys ry
Tervolan kunta
Tervon kunta
Teuvan kunta

Tohmajärven kunta
Toholammin kunta
Tohtori Matthias Ingmanin säätiö sr
Toimihenkilöjärjestöjen Opintoliitto ry
Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
Toivakan kunta
Tornion kaupunki
Touko Voutilaisen koulusäätiö sr
Traffica Oy
Turun Aikuiskoulutussäätiö sr
Turun ammattikorkeakoulu Oy
Turun Ammattiopistosäätiö sr
Turun kaupunki
Turun konservatorio Oy
Turun kristillisen opiston säätiö sr
Turun seudun steinerkouluyhdistys ry
Turun yliopisto
Tuusniemen kunta
Tuusulan kunta
TYA-oppilaitos Oy
Tyrnävän kunta
Työ- ja elinkeinoministeriö
Työteho-seura ry
Töölön Yhteiskoulu Osakeyhtiö
Ulvilan kaupunki
Urjalan kunta
Utajärven kunta
Utsjoen kunta
Uudenkaupungin kaupunki
Uuraisten kunta
Vaaan kunta
Vaasan ammattikorkeakoulu Oy - Vasa yrkeshögskola Ab
Vaasan kaupunki
Vaasan steinerpedagogiikan kannatusyhdistys ry
Vaasan yliopisto
Valkeakosken kaupunki
Valkeakosken seudun koulutuskuntayhtymä
Valkealan Kristillisen Kansanopiston Kannatusyhdistys r.y.
Valteri-koulu
Valtion koulukodit
Valtiovarainministeriö
Vanhempainliitto
Vantaan kaupunki
Vantaan seudun Steinerkoulun kouluyhdistys ry
Vapaan kyläkoulun kannatusyhdistys ry
Varalan Säätiö sr
Varkauden kaupunki
Varsinais-Suomen aikuiskoulutussäätiö sr
Vehmaan kunta
Vesannon kunta
Vesilahden kunta

Vetelin kunta
Vieremän kunta
Vihdin kunta
Viipurin Reaalikoulu Oy
Viitasaaren kaupunki
Vimpelin kunta
Virolahden kunta
Virtain kaupunki
Vuolle Setlementti ry
Vörå kommun / Vöyrin kunta
Yksityiskoulujen liitto ry
Ylioppilastutkintolautakunta
Ylitornion kunta
Ylitornion Yhteiskoulun Kannatusosakeyhtiö
Ylivieskan kaupunki
Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä
Ylöjärven kaupunki
Ypäjän kunta
Yrittäjyyskasvatuksen Tutkimusseura ry
Yrkeshögskolan Arcada Ab
Åbo Akademi
Ähtärin kaupunki
Äänekosken Ammatillisen Koulutuksen kuntayhtymä
Äänekosken kaupunki

Lausunnonantajan lausunto

Miten arvioitte yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen linjauksiksi valitun viiden suuntaviivan tarkoituksenmukaisuutta ja vaikuttavuutta kokonaisuutena?

Suuntaviivakohtainen palauteenne tavoitteista ja koulualakohtaisista kehittämistoimista

1. Innostamme toiminnan ja kokeilun avulla yrittäjämäiseen toimintatapaan
2. Tarjoamme joustavia mahdollisuuksia yrittäjyys- ja talousosaamisen edistämiseen
3. Vahvistamme kasvatuksen ja koulutuksen parissa työskentelevien osaamista pitkäjänteisesti uudella ja päivittyvällä tiedolla
4. Valmistaudumme ja valmennamme tulevaisuuteen
- 5 Työskentelemme kestävän tulevaisuuden puolesta

Muut mahdolliset huomiot linjausluonnoksesta

Yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen linjausluonnoksen liitteessä 2 on esimerkinomaisesti lueteltu organisaatioita, jotka tarjoavat kouluille ja oppilaitoksille tukea, asiantuntemusta ja toimintamalleja yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen toteuttamiseen. Mitä organisaatioita liitteeseen 2 olisi syytä lisätä? Ilmoita organisaatio, lyhyt kuvaus sen päätehtävästä ja keinoista, joilla organisaatio tukee kouluja ja oppilaitoksia yrittäjyyskasvatuksessa ja talousosaamisen edistämisessä.

Backman Heidi
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Bálint Minna
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen linjaukset -työryhmä

OKM040:00/2025 KEHITTÄMINEN

Työryhmä valmistelee linjausesityksen yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen vahvistamiseksi kaikilla kouluasteilla.

Hankkeen perustiedot

KÄYNNISSÄ

Hankenumbero

OKM040:00/2025

Asianumerot

VN/11212/2025

Asettaja

opetus- ja kulttuuriministeriö

Toimikausi/aikataulu

1.8.2025 – 31.8.2026

Asettamispäivä

18.6.2025

[OSAAMINEN](#) [TALOUS](#) [YRITTÄJYYSKASVATUS](#)

Yhteyshenkilö

Minna Bálint, Opetusneuvos

puh. [+358 295 330 430](tel:+358295330430)

etunimi.sukunimi@gov.fi

Tavoitteet ja tuotokset

Työryhmän valmistelee linjausesityksen yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen vahvistamiseksi kaikilla koulutusasteilla.

Lähtökohdat

Vuonna 2004 opetus- ja kulttuuriministeriö laati yrittäjyyskasvatuksen linjaukset ja toimenpideohjelmat eri koulutusasteille. Ne perustuivat silloiseen hallituksen yrittäjyyden politiikkaohjelmaan. 2009 Yrittäjyyskasvatuksen suuntaviivat julkaisussa yrittäjyyskasvatus-käsitteen rinnalle nousivat elinikäinen oppiminen, geneeriset taidot ja asenteet. 2017 yrittäjyyslinjauksissa annettiin konkreettisia ehdotuksia, miten yrittäjyyskasvatuksen toteuttamista arvioidaan ja kehitetään strategioissa, johtamisessa, kasvatus- ja opetushenkilöstön koulutuksessa sekä yrittäjyyttä tukevassa koulutuksessa.

Nykyisin yrittäjyydessä korostuvat eettisyys ja vastuullisuus. Esimerkiksi vihreä siirtymä edellyttää yrityksiltä ekologisesti ja sosiaalisesti kestäviä toimintatapoja. Digitaalisuus on muuttanut yrittäjyyden muotoja, kun perinteiset ansaintalogiikat muuttuvat esimerkiksi alustatalouden ja tekoälynmahdollisuuksien myötä. Muutokset yhteiskunnassa, työelämässä ja laajemmin elinympäristössämme edellyttävät, että yrittäjyyskasvatusta ja talousosaamista koskevia linjauksia päivitetään vastaamaan 2020-luvun osaamistarpeisiin

Yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen linjausten valmistelussa otetaan huomioon muilla hallinnon aloilla jo tehdyt toimet tai käynnissä oleva työ yrittäjyys- ja talousosaamisen vahvistamiseksi. Huomioon otetaan mm. oikeusministeriön ehdotus Suomen talousosaamisen edistämisen strategiaksi (2020) ja sen toimintasuunnitelma vuosille 2022–2026, työ- ja elinkeinoministeriön päivittämä valtioneuvoston periaatepäätös yrittäjyydestä (2024) sekä kasvuyrittäjyyden toimenpideohjelma (2025). Linjausten päivittämisessä kuullaan Talousosaamiskeskuksen, talousosaamisen toimijaverkoston ja oikeusministeriön nimeämää Talousosaamisen neuvottelukuntaa sekä työ- ja elinkeinoministeriön nimeämää Yrittäjyyden neuvottelukuntaa.

Vaikutukset ja hyödyt

Asiakirjat

Henkilöt

Säädösvalmistelu ja kehittäminen valtioneuvostossa

Ministeriöt toteuttavat hallitusohjelmaa, valmistelevat lakeja ja muita säädöksiä sekä vievät eteenpäin uudistuksia erilaisissa hankkeissa, työryhmissä ja toimitelmissä.

Kaikkien ministeriöiden hankkeet löydät valtioneuvoston verkkosivuilta valtioneuvosto.fi/hankkeet

LUONNOS

Opetus- ja kulttuuriministeriön linjaukset
yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen vahvistamiseksi

Sisällys

Opetus- ja kulttuuriministeriön linjaukset yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen vahvistamiseksi .	1
Johdanto	3
Käsitteet yrittäjyysosaaminen, yrittäjyyskasvatus ja talousosaaminen	5
Yrittäjyysosaaminen ja yrittäjyyskasvatus.....	5
Talousosaaminen ja talousosaamisen edistäminen.....	6
Yrittäjyyskasvatus ja talousosaamisen edistäminen ovat vakiintuneet osaksi koulutusta	7
Varhaiskasvatus ja esiopetus	7
Perusopetus.....	7
Lukiokoulutus	8
Ammatillinen koulutus.....	9
Korkeakoulutus	10
Suuntaviivat yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen edistämiseen	12
1. Innostamme toiminnan ja kokeilun avulla yrittäjämäiseen toimintatapaan	12
2. Tarjoamme joustavia mahdollisuuksia yrittäjyys- ja talousosaamisen edistämiseen	13
3. Vahvistamme kasvatuksen ja koulutuksen parissa työskentelevien osaamista pitkäjänteisesti uudella ja päivittyvällä tiedolla	15
4. Valmistaudumme ja valmennamme tulevaisuuteen	17
5. Työskentelemme kestävän tulevaisuuden puolesta	19
Liite 1 Yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen linjaukset -työryhmä	21
Liite 2 Yhteisöt opetuksen ja koulutuksen järjestäjien tukena	22

Johdanto

Koulutuksella on kautta aikojen pyritty vastaamaan ajankohtaisiin ja ennakoituihin osaamistarpeisiin. Murroksenomaisesti muuttuvassa maailmassa oppijat kaipaavat muun muassa tukea oman elämänsä hallintaan, valmiuksia vaikuttaa elinympäristöönsä ja tulevaisuususkoo. Koska yrittäjyyskasvatus ja talousosaamisen edistäminen tuottavat tietoja, taitoja ja asenteita, joiden avulla oppijat voivat rakentaa tulevaisuuttaan, toteuttaa haaveitaan ja elää omannäköistä elämää, on opetus- ja kulttuuriministeriö katsonut tarpeelliseksi edistää yrittäjyyskasvatusta ja talousosaamista kaikilla koulutusasteilla. Yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen linjaukset kuvaavat opetus- ja kulttuuriministeriön strategisen tahtotilan siitä, miten yrittäjyyskasvatusta ja talousosaamisen edistämistä tulee tehdä oppijoiden parhaaksi.

Koulutus on yhteiskuntamme keskeinen perusta sosiaaliselle, sivistykselliselle ja taloudelliselle kehitykselle. Koulutusjärjestelmä lisää kansalaisten yhteiskunnallista tasa-arvoa, demokratiaosaamista ja sosiaalista yhteenkuuluvuuden tunnetta. Koulutusjärjestelmältä odotetaan myös sitä, että se osaltaan huolehtii työvoiman osaamisen ja tuottavuuden kasvusta sekä synnyttää uutta tutkimusta ja tietoa. Näihin odotuksiin vastatakseen koulutuksen tulee tarjota valmiuksia työelämässä toimimiseen, yrittäjiksi ryhtymiseen sekä osaamista jo yrittäjinä toimiville. Vastaavasti koulupolun aikana luodaan pohja kansalaisten talousosaamiselle, joka auttaa ennakoimaan, suunnittelemaan ja varautumaan tulevaisuuteen. Yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen linjauksillaan opetus- ja kulttuuriministeriö kannustaa koulutustoimialaa vahvistamaan oppimisen, arjen ja työelämän kannalta välttämätöntä osaamista, mutta myös taitoja yhteiskunnassa osallistumiseen, vaikuttamiseen, vastuunkantoon ja yhdessä elämiseen. Tavoitteena on myös vahvistaa kouluasteelle sopivalla tavalla yhteistyötä työ- ja elinkeinoelämän kanssa sekä lisätä yleisesti yrittäjämyönteisyyttä.

Koulutustoimiala luo yhdessä muiden hallinnonalojen kanssa ratkaisuja ajankohtaisiin haasteisiin.

Keskellä digivihreää siirtymää, taloudellisesti epävarmoja aikoja ja työelämän rakenteiden murrosta, talousosaamisesta on tullut arjen perustaito. Talousosaamisen auttaa hallitsemaan ja ennakoimaan arkea, vähentää taloudellista stressiä ja lisää turvallisuuden tunnetta, mikä parantaa elämänhallintaa ja hyvinvointia. Tarpeesta vahvistaa kansalaisten taloudellista ymmärrystä ja kestäväää päätösten tekemistä syntyi Suomen Pankin, oikeusministeriön ja muiden keskeisten viranomaisten yhteistyönä ehdotus talousosaamisen kansalliseksi strategiaksi¹ (2020) sekä sen toimintasuunnitelma² (2022–2026), jonka toimeenpanosta vastaa Oikeuspalveluvirasto.

¹ Ehdotus Suomen talousosaamisen edistämisen kansalliseksi strategiaksi. Suomen Pankin yleistajuiset selvitykset A:124. <https://publications.bof.fi/bitstream/handle/10024/43725/Talousosaamisen-strategia-FI.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

² Talousosaamisen strategian tavoitteet ja toteuttajat: Toimintasuunnitelma vuosille 2022–2026. Oikeusministeriön julkaisuja, Toiminta ja hallinto 2024:7. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-400-258-5>

Yhteiskunnassamme on havaittu tarve varmistaa yrittäjyyden edellytyksiä, uudistumista ja kansainvälistymistä pitkäjänteisesti yli hallituskausien. Tästä tarpeesta syntyi valtioneuvoston periaatepääätös³ (2024). Työ- ja elinkeinoministeriö käynnisti Kasvuyrittäjyyden toimenpideohjelman⁴ (2025) täydentämään periaatepäätöstä. Ohjelma tuo esille sen, kuinka kasvukykyiset yritykset ovat Suomen talouskasvun ja työllisyyden kannalta ratkaisevia. Sekä osaaminen että yhteiskunnan yrittäjyysmyönteisyys ovat keskeisessä roolissa kasvukykyisten yritysten syntymisessä.

Yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen linjauksilla opetus- ja kulttuuriministeriö tuo hallinnonalojen yhteiseen keskusteluun koulutustoimialan näkökulman. Linjaukset lisäävät ymmärrystä koulutustoimialalla tehtävästä yrittäjyyskasvatuksesta ja talousosaamisen edistämisestä sekä viitoittavat niiden kehittämisen suuntaa kouluasteille sopivalla tavalla.

Yrittäjyys- ja talousosaamiseen kytkeytyviä osaamistavoitteita sisältyy laajasti eri kouluasteita säänteleviin normeihin, kuten kouluastekohtaisiin lakeihin tai opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteisiin. Yrittäjyys- ja talousosaaminen on kytketty esimerkiksi laaja-alaisiin oppimista edistäviin taitoihin, joilla tarkoitetaan muun muassa uteliaisuutta, ongelmanratkaisukykyä, kykyä tunnistaa mahdollisuudet ja riskit sekä rohkeutta uuden kokeilemiseen. Sen lisäksi, että koulutuksella vahvistetaan oppijoiden edellytyksiä jatkuvaan oppimiseen, koulutusjärjestelmän tehtävänä on tarjota valmiuksia aktiiviseen kansalaisuuteen. Myös tämän koulutustehtävän toteuttamiseksi yrittäjyyskasvatus ja talousosaamisen edistäminen tarjoavat mahdollisuuksia. Niiden avulla voidaan oppia vaikuttamista ja vastuun kantamista itsestä, yhteisöistä ja ympäristöstä. Yrittäjyyskasvatuksella ja talousosaamisella edistetään oppijoiden itseohjautuvuutta, kriittistä ajattelua, pitkäjänteistä suunnittelua ja kykyä toimia yhdessä toisten kanssa. Yrittäjyys- ja talousosaamisella on myös yhteys kansalaistaitoihin ja demokraattisen yhteiskunnan jäsenenä elämiseen.

Linjauksillaan opetus- ja kulttuuriministeriö korostaa yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen tärkeyttä osana opetuksen ja koulutuksen järjestämistä. Kyse ei ole pelkästään opetussisällöistä vaan laajasti siitä, miten esimerkiksi koulujen ja oppilaitosten toimintakulttuuri, erilaiset yhteistyöverkostot ja pedagogiset ratkaisut onnistutaan hyödyntämään osana opetus- ja koulutustehtävää.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on laatinut linjaukset yhdessä erilaisia sidosryhmiä edustavien toimijoiden (liite 1) kanssa. Linjaukset kohdentuvat koulutustoimialan hallinnolle, opetuksen ja koulutuksen järjestäjille, opetus- ja ohjaushenkilöstölle, heidän kouluttajilleen sekä erilaisille järjestöille, jotka omalla asiantuntemuksellaan ja palveluillaan tukevat koulujen ja oppilaitosten työtä. Jokaisella on oma tärkeä roolinsa yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen edistämisessä. Yhdessä

³ Valtioneuvoston periaatepääätös yrittäjyydestä. Valtioneuvoston julkaisuja 2024:47.

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-993-9>

⁴ Kasvuyrittäjyyden toimenpideohjelma (sis. Mittelstandin). Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Yritykset, 2025:24.

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/items/ad9a7598-c197-45c8-a916-fd85eff0b313>

valmistellut linjaukset ohjaavat toimimaan samansuuntaisesti, olipa kyse normien antamisesta, niiden toimeenpanosta, pedagogista ratkaisuksista, henkilöstön ja johdon osaamisen vahvistamisesta tai vaikkapa toimintakulttuurin kehittämisestä. Lisäksi yhteiset linjaukset tukevat koulutusasteiden välistä yhteistyötä johdonmukaisten oppimispolkujen rakentamiseksi.

Käsitteet yrittäjyysosaaminen, yrittäjyyskasvatus ja talousosaaminen

Yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen linjausten termit 'yrittäjyysosaaminen', 'yrittäjyyskasvatus' ja 'talousosaaminen' ovat yleisesti käytettyjä ja esiintyvät erilaisissa yhteyksissä. Termejä määrittelemällä luodaan käsitteellinen kehys, jolla varmistetaan linjausten johdonmukaista tulkintaa. Linjauksissa nojataan laajasti käytössä oleviin määritelmiin. Tavoitteena on tukea yhteisen sanaston syntymistä sekä määritelmien vakiintumista, mikä osaltaan luo edellytyksiä yhteiselle keskustelulle yrittäjyys- ja talousosaamisesta.

Yrittäjyysosaaminen ja yrittäjyyskasvatus

Euroopan neuvosto on antanut jäsenmaille suosituksen kahdeksasta elinikäisen oppimisen avaintaidoista, joista yksi liittyy **yrittäjyysosaamiseen**⁵. Yrittäjyysosaamisella tarkoitetaan mahdollisuuksiin ja ideoihin tarttumista ja niiden muuttamista arvoiksi muita varten. Taloudellisten arvojen lisäksi arvo voi olla luonteeltaan myös kulttuurista tai sosiaalista. Yrittäjyysosaaminen perustuu luovuuteen, kriittiseen ajatteluun, ongelmanratkaisutaitoihin, aloitteellisuuteen, sitkeyteen ja yhteistyökykyyn. Suosituksessa yrittäjyysosaaminen on määritelty tietoina, taitoina ja asenteina, jotka konkretisoituvat

- luovuutena kuten mielikuvituksena, strategisena ajatteluna ja ongelmanratkaisutaitona sekä luovien ideoiden ja innovaatioiden kriittisenä ja rakentavana pohdintana.
- ymmärryksenä tilaisuuksien ja mahdollisuuksien syntymisestä ja tietona niihin liittyvien ideoiden muuttamisesta toimiksi.
- ymmärryksenä toiminnan suunnittelu- ja hallintatavoista.
- ymmärryksenä toiminnan toteuttamisen mahdollisuuksista ja haasteista.
- kykynä tehdä päätöksiä, jotka synnyttävät kustannuksia ja vaikuttavat arvoon.
- kykynä sietää epävarmuutta ja riskejä osana tietoon perustuvaa päätöksentekoa.
- tietona eettisistä periaatteista ja kestävästä kehityksestä.
- ymmärryksenä omista vahvuuksista ja kehittämistarpeista.
- kykynä itsenäiseen ja ryhmässä työskentelyyn.

⁵ Euroopan neuvoston suositus elinikäisen oppimisen avaintaidoista 22.5.2018. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32018H0604(01))

- kykynä kommunikoida ja neuvotella.

Yrittäjyyskasvatus on laaja-alainen kasvatustieteellinen käsite, jolla tarkoitetaan myönteisen yrittäjyysasenteen sekä yrittäjyyteen liittyvien tietojen ja taitojen kehittämistä ⁶. Yrittäjyyskasvatus ei ole oppiaine, vaan metodinen lähestymistapa, joka läpäisee eri koulutusasteita ja oppisisältöjä pedagogisina valintoina, menetelminä ja toimintakulttuureina. Yrittäjyyskasvatuksessa yrittäjyys ymmärretään laajasti yhteiskunnallisena ja pedagogisena ilmiönä.

Taloulosaaminen ja taloulosaamisen edistäminen

Taloulosaamisella tarkoitetaan tietämyksen, taitojen, asenteiden ja käyttäytymisen yhdistelmää, jota tarvitaan kotitalouksien taloudellisessa päätöksenteossa ja taloudelliseen hyvinvointiin ⁷.

Taloulosaamisen edistäminen on eri toimijoiden tekemää työtä kansalaisten taloulosaamisen edistämiseksi. Tavoitteena on, että harkituilla päätöksillä parannetaan taloudellista hyvinvointia. Taloulosaamista voidaan edistää laajasti eri sektoreilla, mutta näissä linjauksissa taloulosaamisen vahvistamisen keinoja tarkastellaan opetushallinnon alalla osana suomalaista koulutusjärjestelmää.

Taloulosaamisen keskeisiä ulottuvuuksia katsotaan olevan kolme:

- **Taloudellinen tietämys** tarkoittaa ymmärrystä taloudellisesta toimintaympäristöstä, talouden käsitteistä ja taloudelliseen käyttäytymiseen liittyvistä riskeistä.
- **Taloudelliset asenteet** tarkoittavat motivaatiota ja itseluottamuksen hankkimista sekä kykyä arvioida ja hyödyntää taloudellista tietoa päätöksenteossa.
- **Taloudellinen käyttäytyminen** tarkoittaa taloudellista toimintaa ja päätöksentekoa arjessa, esimerkiksi säästämiseen, kuluttamiseen ja niiden suunnitteluun liittyviä päätöksiä ja toimia.

⁶ Euroopan komission julkaisema yrittäjyysosaamisen viitekehys The Entrepreneurship Competence Framework 2016. <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC101581>

⁷ OECD:n Recommendation on Financial Literacy, 2020.

<https://www.fsb.org/2020/10/oecd-recommendation-on-financial-literacy/>

Yrittäjyyskasvatus ja talousosaamisen edistäminen ovat vakiintuneet osaksi koulutusta

Viime vuosina yrittäjyyskasvatus ja talousosaamisen edistäminen ovat vakiintuneet paikkansa kaikilla koulutusasteilla. Kehitystä on vahvistanut se, että yrittäjyys- ja talousosaamiseen liittyvät teemat ovat olleet näkyvästi esillä erilaisissa kansallisissa ja alueellisissa linjauksissa ja yrittäjyys- ja talousosaaminen on otettu huomioon koulutusalan säädöksissä. Kun opetussuunnitelmien ja tutkinnon perusteita on viime vuosina uudistettu, on yrittäjyys- ja talousosaaminen myös niiden velvoittamana jalkautunut eri kouluasteille. Normiohjauksen rinnalla yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen edistämistä ovat vauhdittaneet erilaiset paikalliset ratkaisut. Esimerkiksi kunnat, koulut ja oppilaitokset ovat laatineet yrittäjyyttä koskevia strategioita. Yhteistyö ja verkottuminen työelämän kanssa osaltaan kirittää yrittäjyysosaamisen kehittämistä, mikä on näkynyt esimerkiksi korkeakoulujen tutkintokoulutuksessa sekä tutkimus- kehittämis- ja innovaatiotoiminnassa.

Seuraavissa luvuissa on katsaus siihen, miten yrittäjyyskasvatus ja talousosaamisen edistäminen näyttäytyvät kouluasteiden sääntelyssä sekä opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteissa.

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2022) sekä esiopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (2014) yrittäjämäisten valmiuksien harjoittelu nivoutuu moniin eri sisältöihin. Yrittäjyyskasvatusta käsitteenä ei mainita, mutta yrittäjämäisten valmiuksien vahvistaminen sisältyy erityisesti toimintakulttuurin kehittämiseen, laaja-alaisen osaamisen osa-alueisiin ajattelu ja oppiminen, osallistuminen ja vaikuttaminen sekä digitaalinen osaaminen. Varhaiskasvatuksessa oppimisen alueet ja esiopetuksessa opetuksen yhteiset tavoitteet ja oppimiskokonaisuudet tukevat yrittäjyyskasvatukseen linkittyviä taitoja esimerkiksi matemaattisten taitojen ja ajattelun harjoittelun, teknologiakasvatuksen tai moninaisen ilmaisun kautta. Leikki varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen keskeisenä työtapana sekä monipuoliset oppimis- ja leikkiympäristöt tarjoavat mahdollisuuksia yrittäjämäisten valmiuksien harjoitteluun. Leikkiessään lapset ovat aktiivisia toimijoita: he jäsentävät ja tutkivat ympäröivää maailmaa ja mallintavat kokemuksiaan.

Perusopetus

Opetushallituksen antamissa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (2014) on talousosaamiseen ja yrittäjyyskasvatukseen liittyviä tavoitteita sekä laaja-alaisessa osaamisessa että eri oppiaineissa. Työelämätaidot ja yrittäjyys on yksi perusopetuksen seitsemästä kaikki oppiaineet ja vuosiluokat läpäisevästä laaja-alaisen osaamisen alueesta. Sen tavoitteena on muun muassa lisätä oppilaiden myönteisiä kokemuksia työelämästä ja yrittäjyydestä ja vahvistaa yrittäjämäisiä työskentelytaitoja. Talousosaaminen taas linkittyy itsestä huolehtiminen ja arjen taidot - osaamisalueeseen, joka sisältää muun muassa oman talouden hallintaa ja kuluttamista. Lisäksi oppilaat harjaantuvat kestävän elämäntavan mukaisiin valintoihin ja toimintatapoihin.

Perusopetuksen toimintakulttuurissa tulee korostaa monipuolisia oppimisympäristöjä sekä yhteistyötä eri yhteiskunnallisten toimijoiden kanssa.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa on myös konkreettisia talousosaamiseen ja yrittäjyyskasvatukseen liittyviä tavoitteita ja sisältöjä. Esimerkiksi yhteiskuntaopin oppiaineessa noin puolet tavoitteista liittyy talousosaamiseen. Yrittäjyyttä ja yrityksiä käsitellään osana kansantaloutta. Talouteen liittyviä tavoitteita opiskellaan myös kotitalouden ja matematiikan oppiaineissa. Opinto-ohjauksessa opiskellaan työelämän ilmiöitä ja yrittäjyyttä osana sitä.

Opetussuunnitelmat toimeenpannaan paikallisesti opetuksen järjestäjien toimesta. Valtakunnallisten perusteiden lisäksi opetuksen järjestäjät voivat paikallisesti suunnitella ja toteuttaa talousosaamiseen ja yrittäjyyskasvatukseen liittyviä opintoja alueelliset ja paikalliset mahdollisuudet ja resurssit huomioiden.

Lukiokoulutus

Nuorten lukiokoulutuksessa opiskelijalla tulee olla mahdollisuus kehittää jatko-opintovalmiuksiaan, kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan (Lukiolaki 714/2018, 13 §). Lukio-opinnoissa hyödynnetään monipuolisesti opiskeluympäristöjä, jotka lisäävät jatko-opintojen sekä yritys- ja työelämän tuntemusta. Lukion opetussuunnitelman perusteissa (2019) korostetaan toimintakulttuuria, joka luo myönteistä asennetta, innostaa oppimiseen ja edistää kestävästä tulevaisuudesta. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueessa yhteiskunnallinen osaaminen painotetaan yritteliästä ja uudistumishenkistä asennetta. Eettisyys ja ympäristöosaaminen puolestaan vahvistaa opiskelijan kykyä arvioida ja suunnitella toimintaansa eettisyyden ja vastuullisuuden lähtökohdista.

Yrittäjyysosaamiseen liittyviä valmiuksia edistetään osana kaikkia oppiaineita. Valtakunnallisen pakollisen yhteiskuntaopin Taloustieto (YH2) -moduulin tavoitteena on, että kaikki lukio-opiskelijat ymmärtävät talouden käsitteitä ja toimintaperiaatteita sekä talouspoliittista keskustelua. Mikro- ja makrotalouden kysymyksiä käsitellään eri näkökulmista. Talouteen ja työelämään liittyviä tavoitteita on myös muissa oppiaineissa kuten matematiikassa ja opinto-ohjauksessa. Lisäksi koulutuksen järjestäjät voivat paikallisella tasolla tarjota talousosaamiseen ja yrittäjyyskasvatukseen liittyviä paikallisia valinnaisia opintojaksoja.

Lukiodiplomit mahdollistavat opiskelijoille osoittaa erityistä osaamistaan ja harrastuneisuuttaan eri aineissa ja aineryhmissä. Yrittäjyyden lukiodiplomi otetaan käyttöön 1.8.2027. Opetushallitus valmistelee yrittäjyyden lukiodiplomin lisäksi koulutuksen järjestäjille tukimateriaalia paikallisen opetussuunnitelmatyön tueksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää osalle lukioista erityisen koulutustehtävän, mikä mahdollistaa muun muassa yrittäjyyteen painottumisen. Lisäksi yrittäjyyden ja liiketoiminnan valtakunnalliseen kehittämistehtävään valitun lukion tehtävänä on jakaa yrittäjyyskasvatuksen hyviä käytäntöjä kaikkiin Suomen lukioihin.

Ammatillinen koulutus

Laki ammatillisesta koulutuksesta (531/2017, 2 §) säätelee ammatillisten tutkintojen ja ammatillisen koulutuksen tarkoitukseksi muun muassa väestön ammatillisen osaamisen kohottamisen ja ylläpidon, työ- ja elinkeinoelämän kehittämisen ja sen osaamistarpeisiin vastaamisen, työllisyyden edistämisen, valmiuksien antamisen yrittäjyyteen, työ- ja toimintakyvyn jatkuvan ylläpidon sekä elinikäisen oppimisen ja ammatillista kasvun tukemisen. Ammatillinen koulutus palvelee laajaa joukkoa erilaisia opiskelijoita. Osa opiskelijoista on oppivelvollisia, jotka opintojensa päätyttyä suuntaavat työhön tai jatko-opintoihin. Suuri joukko opiskelijoista on aikuisia, joille suoritettava tutkinto voi olla ensimmäinen toisen asteen tutkinto tai alaa vaihtavilla väylä uuteen ammattiin. Iso osa opiskelijoista on myös työmarkkinoilla olevia ammatillaisia, jotka hakeutuvat koulutukseen täydentämään tai päivittämään osaamistaan. Ammatillisen koulutuksen rakenteita on pyritty pitämään joustavina, jotta koulutuksella vastattaisiin myös työelämässä olevien jatkuvan oppimisen tarpeisiin.

Opetushallitus määrää ammatillisiin perustutkintoihin, ammattitutkintoihin ja erikoisammattitutkintoihin perusteet opetus- ja kulttuuriministeriön ammatillisen koulutuksen tutkintorakenteesta antaman asetuksen (680/2017) pohjalta. Tutkintoja on yhteensä 160 (2026). Tutkintorakenteessa on erityisesti yrittäjyyteen ja talousosaamiseen keskittyviä tutkintoja. Niiden lisäksi yrittäjyysosaaminen sisältyy laajasti eri tutkintoihin sekä pakollisesti että valinnaisesti suoritettaviin tutkinnon osiin. Sisällöt vaihtelevat tutkinnoittain ja opiskelijoiden yksilöllisesti tekemien valintojen mukaan.

Ammatilliset tutkinnot muodostuvat ensisijaisesti työelämän työ- ja toimintakokonaisuuksiin perustuvista ammatillisista tutkinnon osista. Tutkinnon osat sisältävät alan kannalta olennaisia yrittäjyys- ja talousosaamisen ammattitaitovaatimuksia. Näitä ovat esimerkiksi oman alan tuotteiden tai palveluiden hinnoitteluun, asiakaspalveluun, toiminnan kannattavuuden arvointiin, ongelmanratkaisuun, oman työn arviointiin sekä omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistamiseen liittyviä ammattitaitovaatimuksia. Ammatillisena tutkinnon osana voi olla myös yrittäjyyteen liittyviä tutkinnon osia. Usein nämä ovat valinnaisia tutkinnon osia, jotka liittyvät esimerkiksi yritystoiminnan suunnitteluun tai yrityksessä toimimiseen. Yrittäjyys- ja talousosaamista kehittäviä tutkinnon osia sisältyy tutkintoihin erityisesti silloin, kun yrittäjyys on tyypillinen toimintatapa ammattialalla tai ammatissa toimimisessa tarvitaan vahvaa talousosaamista.

Ammatillisissa perustutkinnoissa kaikille opiskelijoille yhteisissä tutkinnon osissa on Yrittäjyys ja yrittäjämäinen toiminta -osa-alue, joka sisältää osaamistavoitteita yrittäjyyden eri muodoista ja liikeidean rakentamisesta. Yhteisissä tutkinnon osissa on myös Yhteiskunnassa ja kansalaisena toimimisen -osa-alue, jonka osaamistavoitteet sisältävät eri elämänvaiheissa tarvittavaa talousosaamista, säästämis-, sijoitus- ja rahoitusvaihtoehtojen tuntemusta, vastuullista kuluttajuutta sekä julkisen talouden toimintaperiaatteiden hallintaa. Osa-alueet ovat kaikille ammatillisia perustutkintoja suorittaville opiskelijoille pakollisia, ja osaamista niissä voi myös syventää tai laajentaa valinnaisina opintoina.

Yrittäjyyden ammattitutkinto, johtamisen ja yritysjohtamisen erikoisammattitutkinto sekä liiketoiminnan perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkinto ovat keskeisiä yrittäjyys- ja talousosaamiseen liittyviä tutkintoja. Esimerkiksi yrittäjyyden ammattitutkinnoissa eri tutkinnon osat

palvelevat niin yritystoimintaa aloittavien, yritystoimintaa kehittävien kuin työntekijöitä palkkaavien tai toimintaa laajentavien osaamistarpeisiin. Lisäksi tutkinto soveltuu yritysneuvojien osaamisen kehittämiseen.

Opiskelijan on mahdollista hankkia opiskelu- ja urasuunnitelmiinsa perustuvaa yrittäjyys- ja talousosaamista laajasti ammatillisen tutkintojärjestelmän sisällä. Tutkintoihin voidaan sisällyttää tutkinnon osia muista tutkinnoista tai yksittäisistä tutkinnon osista voidaan räätälöidä opiskelijan ja työelämän tarvitsemia osaamiskokonaisuuksia myös yrittäjyys- ja talousosaamisen vahvistamiseen.

Yrittäjyys- ja talousosaaminen kehittämisessä keskeisessä roolissa ovat käytännön tekemiseen kannustavat opetusmenetelmät sekä työpaikkojen kanssa tehty yhteistyö koulutuksen järjestämisessä koulutus- ja oppisopimuksin. Säädökset mahdollistavat opiskelijalle osaamisen hankkimisen myös omassa yrityksessä. Koulutuksen järjestäjillä on käytössä laajasti myös omia, yritystoiminnan periaattein toimivia oppimisympäristöjä ja ne tuottavat opetuksen ja ohjauksen sisältöjä, materiaaleja ja oppimisympäristöjä yhteistyössä oppilaitoksen ulkopuolisten, yrittäjyyttä edistävien organisaatioiden kanssa.

Ammatillisen koulutuksen kansalliset linjaukset (2025) osaltaan edistävät ammatillisen koulutuksen laatua. Linjauksissa kiinnitetään huomiota koulutustarjonnan suuntaamiseen sekä sisältöjen ja pedagogiikan kehittämiseen. Tavoitteena on muun muassa parantaa työllistymistä, yrittäjyyttä sekä korkeakouluopintoihin sijoittumista opintojen jälkeen.

Korkeakoulutus

Yliopistolain (558/2009) mukaan yliopistojen tehtävänä on edistää vapaata tutkimusta sekä tieteellistä ja taiteellista sivistystä, antaa tutkimukseen perustuvaa ylintä opetusta sekä kasvattaa opiskelijoita palvelemaan isänmaata ja ihmiskuntaa. Ammattikorkeakoululain (932/2014) mukaan Ammattikorkeakoulun tehtävänä on antaa työelämän ja sen kehittämisen vaatimuksiin sekä tutkimukseen, taiteellisiin ja sivistyksellisiin lähtökohtiin perustuvaa korkeakouluopetusta ammatillisiin asiantuntijatehtäviin ja tukea opiskelijan ammatillista kasvua. Korkeakoulujen opetussisältöjä ei ohjata kansallisesti. Korkeakouluissa annettu opetus perustuu tutkimukseen ja sen, kuten myös sen pohjalta annettavan opetuksen sisältöjä koskee akateeminen vapaus.

Yrittäjyysosaamista on monipuolisin näköaloin sisällytetty korkeakoulujen tutkinto-ohjelmiin, lisäksi korkeakoulut tarjoavat yrittäjyysopintoja vapaavalintaisena opintotarjontana tieteenala- ja korkeakoulurajat ylittäen. Korkeakoulut tarjoavat monipuolisia tukimuotoja ja järjestävät koulutusta yrittäjyysidean kehittämiseen ja alkavan yritystoiminnan tukemiseen kaupallistamiseen sekä esimerkiksi tutkimustulosten laaja-alaiseen hyödyntämiseen (ml. kaupallistaminen). Korkeakouluissa on yrittäjyyden tutkinto-ohjelmia mm. Jatkajakoulut, joissa painotuksena on sukupolven-/omistajanvaihdostilanteet tai yrittäjyyteen valmistava Tiimiakatemia. Yliopistot ovat viime vuosina vahvistaneet tutkijakoulutuksen ja tutkimustoiminnan yritys yhteistyötä ja -osaamista esimerkiksi tohtoripilotin myötä. Talousosaamista tarjoavia kokonaisuuksia on runsaasti osana tutkinto-ohjelmia sekä sivuainekokonaisuuksina joko yksittäisen korkeakoulun järjestämänä tai useamman korkeakoulun yhteistyönä toteutettuna.

Korkeakoulut ovat myös tuottaneet yhteistä koulutustarjontaa korkeakoulurajat ylittävään käyttöön. Yrittäjyysopintojen määrä vaihtelee näin ollen tutkinnoittain ja opiskelijoiden yksilöllisesti tekemien valintojen mukaan. Korkeakoulujen Opin.fi -alusta tuo yrittäjyys- ja liiketoimintaosaamisen koulutustarjontaa myös jatkuvan oppimisen käyttöön kaikille, suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Korkeakoulut tarjoavat yrittäjyyden kokeilumahdollisuuksia muun muassa yrityshautomo- ja -kiihdyttämötoiminnoissaan. Lisäksi alkavaan yritystoimintaan on perustettu esimerkiksi start-up -rahastoja. Opiskelijälähtöisen yrittäjyyden edistämisen ja yrittäjyysyhteisöjen toiminnan tueksi on korkeakouluissa monenlaisia tukimuotoja.

Korkeakouluissa on viime vuosina vahvistettu ja käynnistetty uutta yrittäjyyden tutkimusta, joille koulutustarjonnan on jatkossa mahdollista rakentua. Esimerkiksi suomalaisen omistajuuden ja perheyrittäjyyden kansallisen ohjelmatyön myötä perustettiin Aalto-yliopistoon omistajuuden professuuri tutkimusperustaa vahvistamaan. Talousosaamisen ja -tutkimuksen kansalliseksi vahvistamiseksi ja osaajien kouluttamiseksi perustettiin esimerkiksi kolmen yliopiston yhteistyönä Taloustieteen keskus Helsinki GSE (Helsinki Graduate School of Economics).

Suuntaviivat yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen edistämiseen

Yrittäjyys- ja talousosaamisen edistämiseen tarvitaan laajan toimijajoukon sitoutuminen ja käytännön tekoja. Niitä ovat esimerkiksi kansallinen ohjaus, alueiden ja kuntien päätökset, koulujen ja oppilaitosten toimintakulttuurin johtaminen, opetus ja ohjaus, yhteistyö työelämän kumppaneiden ja muiden sidosryhmien kanssa sekä osaamisen hankkimisen ja päivittämisen mahdollistaminen koulutuksen kehittämiseksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on linjannut viisi suuntaviivaa, joiden mukaan etenemällä yrittäjyys- ja talousosaaminen entisestään vahvistuvat suomalaisessa koulutusjärjestelmässä. Suuntaviivat on konkretisoitu kouluastekohtaisilla kehittämistoimilla.

1. Innostamme toiminnan ja kokeilun avulla yrittäjämäiseen toimintatapaan

Toiminnalliset menetelmät kannustavat tekemään itse ja yhdessä, vahvistavat aloitteellisuutta ja ongelmanratkaisutaitoja, lisäävät rohkeutta sekä innostavat kokeiluihin, tiimityöhön ja vastuunkantoon. Kasvatuksessa ja koulutuksessa kannustamme oppijoita suunnittelemaan, kokeilemaan ja onnistumaan, mutta tarjoamme myös turvallisen ympäristön epäonnistumiseen ja siitäkin oppimiseen. Käyttämämme menetelmät ovat inklusiivisia, jotta mukaan saadaan kaikki riippumatta lähtökohdista ja taustoista. Tavoitteenamme on luoda edellytyksiä ennakoivaan oman elämän hallintaan, oman polun löytämiseen työelämässä ja aktiiviseen osallistumiseen yhteiskunnassa. Toiminnallisuus syntyy muun muassa pedagogisilla ratkaisuilla sekä toimintakulttuurista, jossa kasvatusta ja koulutusta toteutetaan. Niistä vastuu on ensi sijassa koulujen ja oppilaitosten johdolla ja opettajilla.

Taulukko 1. Kehittämistoimet toimintaan perustuvan ja kokeilevan oppimisen lisäämiseen

Koulutusaste	Kehittämistoimet
Varhaiskasvatus ja esiopetus	Leikin ja kokeilevan oppimisen kautta harjoitellaan vastuullista rahankäyttöä. Järjestetään mahdollisuuksia harjoitteluun esim. vierailukäynneillä. Kannustetaan ideointiin, luovuuteen ja yhdessä toimimiseen.
Perusopetus	Järjestetään mahdollisuuksia oppimiseen koulun ulkopuolella esimerkiksi vierailukäyntien aikana ja yhteistyössä paikallisten organisaatioiden kanssa. Toiminta lisää oppilaiden ymmärrystä työelämästä ja luo pohjaa koulutusvalinnoille perusopetuksen päättövaiheessa.

	Kannustetaan erilaisten pedagogisten ratkaisujen kokeilemiseen oppilaiden yrittäjyysosaamisen ja työelämätaitojen vahvistamiseksi osana laaja-alaista osaamista.
Lukiokoulutus	<p>Kannustetaan opiskelijoita hyödyntämään uusien yrittäjyyden sekä tieteen ja teknologian lukiodiplomien tarjoamat mahdollisuudet ideointiin, kokeiluun ja erityisen osaamisen osoittamiseen.</p> <p>Edistetään lukiodien yhteistyötä yritysten, ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulujen kanssa, jotta opiskelijat saisivat näkymiä ja kokemuksia työelämästä ja uramahdollisuuksista.</p> <p>Edistetään toimintakulttuuria, jossa korostuu luovuus ja kokeilu monipuolisissa opiskeluympäristöissä.</p>
Ammatillinen koulutus	<p>Hyödynnetään työpaikoilla järjestettävää koulutusta, oppilaitosten yrittäjyysosaamista vahvistavia oppimisympäristöjä sekä opiskelijaa aktivoivia pedagogisia menetelmiä laajasti kaikilla koulutusaloilla.</p> <p>Nähdään yrittäjyys mahdollisena uravaihtoehtona opiskeltavana olevasta ammattialasta riippumatta ja rohkaistaan opiskelijoita kokeilemaan yrittäjyyttä.</p>
Korkeakoulutus	Tarjotaan opiskelijoille entistä joustavampia mahdollisuuksia osallistua innovaatiotoimintaan, opiskelijayrittäjyyteen, tutkimuslähtöisiin startupeihin sekä yhteiskehittämiseen. Nämä voidaan toteuttaa erilaisissa ekosysteemeissä ja kumppanuuksissa sekä sisällyttää osaksi opintoja.

2. Tarjoamme joustavia mahdollisuuksia yrittäjyys- ja talousosaamisen edistämiseen

Mahdollisuus tehdä oman kiinnostuksen tai tarpeen pohjalta yksilöllisiä valintoja lisää merkityksellisyyttä ja motivaatiota oppimiseen. Kasvatuksella ja koulutuksella lisäämme oppijoiden uskoa omiin vahvuuksiin ja rohkeutta tehdä päätöksiä. Vastaamme talousasioista kiinnostuneiden, yrittäjinä jo toimivien tai yrittäjyyttä uravaihtoehtona miettivien innostukseen. Otamme huomioon myös sen, että oppijoiden lähtökohdat ja elämäntilanteet ovat erilaisia eivätkä kaikkien edellytykset yrittäjyys- ja talousosaamisen hankkimiseen ole yhtäläiset. Madallamme oppimisen esteitä ja säännösten edellyttämällä tavalla huolehdimme siitä, että kasvatusta ja koulutusta vastaavat oppijoiden yksilöllisiin tarpeisiin saada osaamista ja tukea. Eri koulutusasteilla autonomisuuden määrä vaihtelee, mutta kouluilla ja oppilaitoksilla on mahdollista tehdä paikallisia ratkaisuja. Kannustamme opetuksen

ja koulutuksen järjestäjiä käyttämään toimivaltaansa niin, että oppijoille syntyy joustavia mahdollisuuksia yrittäjyys- ja talousosaamisen edistämiseen.

Koulujen ja oppilaitosten rinnalla on joukko organisaatioita, jotka toimivat yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen edistämisen asialla ja tarjoavat palvelujaan ja asiantuntemustaan kouluille ja oppilaitoksille. Liitteessä 2 on mainittu joitakin pitkäjänteisesti koulujen ja oppilaitosten kanssa toimivista yhteistyökumppaneista. Kasvatuksessa ja koulutuksessa hyödynnämme yhteistyömahdollisuudet oppijoiden parhaaksi.

Taulukko 2. Kehittämistoimet oppijoiden yksilöllisten valinnanmahdollisuuksien lisäämiselle

Koulutusaste	Kehittämistoimet
Varhaiskasvatus ja esiopetus	Tuetaan lasten kehittyviä osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja. Kannustetaan lapsia oma-aloitteisuuteen.
Perusopetus	<p>Ohjataan oppilaita omien vahvuuksien ja kiinnostuksen kohteiden tunnistamiseen ja erityisesti yläkoulussa valitsemaan opintoja niiden mukaisesti.</p> <p>Kannustetaan opettajia tunnistamaan oppilaiden vahvuuksia ja kiinnostuksen kohteita sekä tarjoamaan virikkeitä innostuksen synnyttämiseen ja ylläpitämiseen myös niille oppilaille, joilla on oppimiseen liittyviä haasteita.</p> <p>Kannustetaan oppilaita harrastusten avulla vahvistamaan osaamista yrittäjyydessä ja taloudessa.</p>
Lukiokoulutus	<p>Kannustetaan lisäämään paikalliseen opetussuunnitelmaan valinnaisia opintojaksoja ja hyödyntämään opintojen valtakunnallista tarjontaa mukaan lukien yrittäjyyden lukiodiplomia.</p> <p>Ohjataan opiskelijoita vahvistamaan yrittäjyyteen ja talouteen liittyvää osaamista harrastusten avulla ja mahdollistetaan koulun ulkopuolella hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen temaattisissa opinnoissa osaksi lukion oppimäärää.</p> <p>Kannustetaan kouluja hyödyntämään kansainvälistymisrahoituksia (esimerkiksi Erasmus+, Nordplus) yrittäjyyskasvatuksen kehittämisessä.</p> <p>Verkostoidutaan ammatillisen koulutuksen järjestäjien kanssa yrittäjyyteen ja liiketalouteen liittyvien opintojen tarjoamisessa.</p>
Ammatillinen koulutus	Mahdollistetaan yksilölliset yrittäjyyden opintopolut ja yritystoiminnasta hankitun osaamisen tunnistaminen suunniteltaessa opiskelijoiden henkilökohtaista osaamisen kehittämistä (HOKS).

	<p>Tarjotaan valinnaisina opintoina mahdollisuus syventää talous- ja yrittäjyysosaamista erilaisiin osaamistarpeisiin.</p> <p>Vahvistetaan kotimaisia kieliä heikosti osaavien opiskelijoiden kielitaitoa kielitietoisella opetuksella, joka tuottaa valmiuksia työllistymiseen ja yrittäjyyteen.</p> <p>Kannustetaan opiskelijoita yrityksen perustamiseen tai olemassa olevan yritystoiminnan jatkamiseen ja kehittämiseen. Hyödynnetään oppisopimuskoulutuksen mahdollisuuksia yrittäjänä toimivien kouluttamisessa.</p>
Korkeakoulutus	<p>Lisätään koulutuspolun aiemmissa vaiheissa alkanutta yrittäjyyspolkua syventävää ja konkretisoivaa, vetovoimaista koulutustarjontaa tutkintokoulutusohjelmiin ja sivuaineopintotarjontaan.</p> <p>Mahdollistetaan yksilölliset, korkeakoulurajatkin ylittävä yrittäjyyspolkujen rakentaminen osana henkilökohtaisia opintosuunnitelmia (HOPS).</p> <p>Hyödynnetään yrittäjiä mentoreina ja yrityksiä oppimis- ja tutkimusympäristöinä.</p> <p>Tuetaan yrittäjien ja erilaisten yritysten osaamisen kehittämistä ja yritystoiminnan edellytysten vahvistumista TKI-vetoisesti. Monipuolistetaan jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia.</p> <p>Laajennetaan toiminnallisesti kaksikielistä koulutustarjontaa uusiin koulutusohjelmiin sekä hyödynnetään toiminnallisesti kaksikielisestä tutkintokoulutuksesta saatuja oppeja yrittäjyys- ja talousosaamista vahvistavien opinto- ja kielenoppimiskulkujen kehittämisessä.</p> <p>Haetaan keinoja hyödyntää jatkossa yrittäjyyden sekä tieteen ja teknologian lukiodiplomisuorituksia korkeakoulujen opiskelijavalinnassa.</p>

3. Vahvistamme kasvatuksen ja koulutuksen parissa työskentelevien osaamista pitkäjänteisesti uudella ja päivittyvällä tiedolla

Osaamista on kehitettävä pitkäjänteisesti uudella ja päivittyvällä tiedolla. Sitä tarvitaan koulutuksen laadun ylläpitämiseen, muuttuviin tarpeisiin vastaamiseksi, tutkimustiedon hyödyntämiseen sekä kasvatuksen ja koulutuksen ammattilaisten työssä jaksamista varten. Opetushenkilöstön ja johdon jatkuvalle oppimiselle on suuret paineet, kun eri puolilta yhteiskuntaa kasvatukseen ja koulutukseen esitetään uusia tai päivittyviä sisältöjä, ilmiöitä ja osaamisvaatimuksia. Kannustamme kasvatusta ja koulutusta tekeviä ammattilaisia päivittämään osaamistaan ja innostumaan uuden tiedon

soveltamiseen kohdatessaan oppijoita ja oppimisympäristöjä kehitettäessä. Opettajien osaamista ja täydennyskoulutusta voidaan edistää myös työmarkkinaratkaisilla, kuntien välisellä yhteistyöllä ja järjestöjen koulutustarjontaa hyödyntämällä.

Yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen edistäminen edellyttävät opetushenkilöstöltä osaamisen lisäksi yrittäjyysmyönteistä asennetta ja työyhteisön tukea. Kannustamme koulujen ja oppilaitosten johtoa kehittämään yrittäjyyskasvatusmyönteistä toimintakulttuuria, joka mahdollistaa kokeilun ja kannustaa henkilöstöä jatkuvaan oppimiseen. Toimintakulttuurin tulisi välittyä oppijoiden toimijuutta vahvistavina pedagogisina ratkaisuin.

Taulukko 3. Kehittämistoimet kasvatuksen ja koulutuksen parissa työskentelevien jatkuvaan oppimiseen

Koulutusaste	Kehittämistoimet
Varhaiskasvatus ja esiopetus	Vahvistetaan varhaiskasvatuksen opettajien ja muun henkilökunnan osaamista yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen soveltamisesta varhaiskasvatuksen toiminnassa.
Perusopetus	<p>Kannustetaan opettajia tunnistamaan yrittäjyyteen ja talousosaamiseen kytkeytyviä asenteita ja stereotypioita sekä lisäämään tutkimuspohjaista tietoa oppilaan osaamisen vahvistamiseksi.</p> <p>Vahvistetaan opettajan roolia oman tiedonalan ajankohtaisen tutkimustiedon asiantuntijana ja sekä omassa työssä laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden edistäjänä.</p> <p>Kannustamme opettajia ja koulutuksen järjestäjiä hyödyntämään harjoittelukoulujen tutkimus-, kokeilu-, ja kehittämistoiminnassa syntyviä julkaisuja, koulutuksia ja hyviä käytäntöjä pedagogiikan kehittämisessä.</p>
Lukiokoulutus	<p>Kannustetaan opettajia hyödyntämään yrittäjyys- ja talousosaamiseen liittyviä koulutuksia, materiaaleja ja pedagogisia malleja, joita eri yhteistyökumppanit tarjoavat mukaan lukien lukiot, jotka vastaavat yrittäjyyden ja liiketoiminnan valtakunnallisesta kehittämisestä.</p> <p>Kannustetaan opettajia liittymään yrittäjyyskasvatusta edistäviin verkostoihin.</p>
Ammatillinen koulutus	<p>Vahvistetaan oppilaitosten henkilökunnan ja johdon osaamista kehittää oppilaitosten toimintakulttuuria niin, että ammatillisen koulutuksen arvoperustan mukainen yrittäjämäinen toimintatapa ja talouden hallinnan osaaminen otetaan huomioon opetuksessa, ohjauksessa ja opiskelijan osaamisen arvioinnissa.</p> <p>Huolehditaan yrittäjyys- ja talousasioita opettavien ajantasaisesta osaamisesta. Innostetaan kaikkia opettajia hyödyntämään yrittäjyyskasvatuksen menetelmiä osana opetustyötä.</p>

	<p>Vahvistetaan opetushenkilöstön osaamista tukea ja ohjata opiskelijoiden opintoja ja uravalintoja.</p> <p>Kannustetaan hyödyntämään ammatillisen opettajankoulutusverkoston kehittämishanketta liittyen yrittäjyyskasvatukseen ja talousosaamiseen.</p>
Korkeakoulutus	Kehitetään opettajille monipuolisia jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia tarve- ja tutkimusperusteisesti sekä johdonmukaisena jatkumona peruskoulutuksesta.

4. Valmistaudumme ja valmennamme tulevaisuuteen

Eri koulutusasteilla on kiinnitettävä huomiota oppijoiden tulevaisuususkon vahvistamiseen. Esimerkiksi laaja-alaisella ja ajantasaisella osaamisperustalla sekä kokemuksilla omasta toimijuudesta voidaan vahvistaa lasten ja nuorten kokemusta siitä, että heillä on mahdollisuus hyvään tulevaisuuteen ja osaamista selvitä muutosten keskellä. Teknologinen kehitys muuttaa oppimisen ja työntekeksen tapoja ja lisää tarvetta geneerisille osaamiselle, kuten vuorovaikutus- ja yhteistyötaidoille. Monipuolinen kielitaito, kulttuurinen ymmärrys ja kyky rakentavaan kommunikointiin ovat tulevaisuudessa entistä tärkeämpiä. Ne ehkäisevät polarisaatiota, mutta myös mahdollistavat vuorovaikutuksen yli rajojen maailman kansainvälistyessä. Kasvatuksen ja koulutuksen tulee vahvistaa myös oppijoiden kriittistä ajattelua, luovaa ongelmanratkaisua ja yhdessä toimimista. Yrittäjämäiset valmiudet ja talousosaaminen edistävät osaltaan oppijan valmiuksia löytää paikkansa työelämässä.

Kannustamme kasvatuksen ja koulutuksen toimijoita yhteistyössä sidosryhmien kanssa kehittämään koulutusta tietoon perustuen, dataa hyödyntäen ja tulevaisuutta ennakoiden. Kasvatuksen ja koulutuksen tulevaisuuden suuntia kehitetään yhteistyössä sidosryhmien, yritysten ja työelämän kanssa. Tavoitteena on tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiointensiivinen yhteiskunta, jossa kannustetaan kestävään yrittäjyyteen sekä ratkomaan yritystoiminnalla globaaleja haasteita.

Taulukko 4. Kehittämistoimet muutoksiin vastaamiseen ja resilienssin vahvistamiseen

Koulutusaste	Kehittämistoimet
Varhaiskasvatus ja esiopetus	Edistetään lasten sosiaalisia taitoja ja empatiakykyä sekä kykyä toimia yhdessä.
Perusopetus	Kannustetaan opetuksen järjestäjiä tuomaan lasten ja nuorten yrittäjyysosaamista osaksi kunnan elinvoiman kehittämistä.

	<p>Kannustetaan oppilaiden kriittisen lukutaidon ja digitaalisen osaamisen vahvistamiseen.</p> <p>Kehitetään oppilaiden viestintä- ja argumentointitaitoja ja valmiuksia toimia erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa.</p>
Lukiokoulutus	<p>Vahvistetaan opiskelijoiden digitaalista osaamista koulutuksen, työelämätaitojen ja aktiivisen kansalaisuuden mahdollistajana.</p> <p>Edistetään tutkimukseen ja kehittämiseen liittyvää paikallista opintotarjontaa esimerkiksi yhteistyössä korkeakoulujen ja yritysten kanssa.</p> <p>Kannustetaan lukioita kansainväliseen toimintaan ja verkostoitumiseen.</p>
Ammatillinen koulutus	<p>Kannustetaan koulutuksen järjestäjiä mukaan osaamisen kehittämisen verkostoihin, joissa ammatilliset oppilaitokset, yritykset, korkeakoulut, tutkimuslaitokset, viranomaiset ja muut työelämätoimijat kehittävät yhdessä laadukasta, tulevaisuuden tarpeisiin vastaavaa koulutusta ja innovaatiotoimintaa.</p> <p>Kannustetaan koulutuksen järjestäjiä osallistumaan alueen elinvoimaisuuden vahvistamiseen pitkällä aikajänteellä.</p> <p>Kannustetaan niin oppilaitoksia kuin opiskelijoita toimimaan kansainvälisissä ympäristöissä ja rakentamaan kansainvälisiä verkostoja.</p> <p>Suunnitellaan koulutusta ja palautteen antamista siten, että opiskelijoiden itsetuntemus vahvistuu ja oman ammattitaidon arvostus lisääntyy.</p> <p>Vahvistetaan opiskelijoiden taitoa tehdä näkyväksi ja markkinoida osaamistaan tai tuottamiaan asioita ja palveluja.</p>
Korkeakoulut	<p>Kannustetaan korkeakouluja kehittämään tutkimustulosten monipuolista yhteiskunnallista hyödyntämistä ja kaupallistamista laajoissa yhteistyöverkostoissa.</p> <p>Lisätään ekosysteemimäistä toimintaa laaja-alaisessa yritys- ja oppilaitosyhteistyössä kytkemällä mukaan myös tutkinto-opiskelijat. Hyödynnetään ekosysteemejä ja ennakointia alueiden elinvoiman vahvistamiseksi.</p> <p>Vahvistetaan opiskelijayrittäjyyttä sekä yrityshautomo ja -kiihdyttämötoimintaa, start-up- ja spin off- yrittämisen tukimuotoja ja yrittäjyysyhteisöjen toimintaedellytyksiä. Vahvistetaan tutkimusperustaa yrittäjyydestä (ml. yrittäjyyden uudet muodot).</p>

	<p>Vahvistetaan luovan talouden toimintaedellytyksiä ja luovien alojen ammattilaisten rahoitus-, yrittäjyys- ja liiketoimintaosaamista sekä vahvistetaan eri alojen osaajien yhteistyössä vahvistuvaa osaamista.</p> <p>Tarjotaan opiskelijoille ja tutkijakoulutettaville laajoja näkymiä työllistymiseen ja muuttuvaan työelämään sekä kannustetaan heitä aktiivisella otteella kehittämään osaamistaan.</p>
--	--

5. Työskentelemme kestävän tulevaisuuden puolesta

Kestävän tulevaisuuden rakentaminen edellyttää sekä yksilöiden että yhteisöjen tietoista toimintaa ja pitkäjänteisiä valintoja. Kasvatuksella ja koulutuksella on erityisen iso rooli kestävyysajattelun edistämisessä ja käyttäytymisen ohjaamisessa kohti vastuullisempaa maailmaa. Yrittäjyydellä ja yritystoiminnalla voidaan luoda arvoa vastuullisesti, ja parhaimmillaan yrittäjyys- ja talousosaaminen antavat valmiuksia ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävään elämäntapaan. Vastuullinen yritystoiminta edistää kestävyysmurrosta ja rakentaa kestävää tulevaisuutta. Kannustamme kouluja ja oppilaitoksia yhdessä työelämätoimijoiden kanssa hakemaan käyttäytymisen muutokseen ja innovaatioihin perustuvia ratkaisuja esimerkiksi ilmaston lämpenemiseen tai lajikatoon. Myös oppijoiden ymmärrystä omien tekojen ja valintojen vaikutuksista sekä kokemuksia osallisuudesta ja aktiivisena kansalaisena toimimisesta tulisi vahvistaa.

Oppijoiden kokonaisvaltainen hyvinvoinnin edistäminen parantaa oppimisen edellytyksiä, kykyä kohdata muutoksia ja rakentaa omaa tulevaisuutta rohkeasti ja kestävästi. Kannustamme kouluja ja oppilaitoksia luomaan turvallisen ympäristön, jossa muutoksia voidaan kohdata joustavasti ja niistä oppien.

Taulukko 5. Kehittämistoimet kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi

Koulutusaste	Kehittämistoimet
Varhaiskasvatus ja esiopetus	<p>Vahvistetaan vastuullista ja kestävää elämäntapaa varhaiskasvatuksen arjessa.</p> <p>Vahvistetaan lasten osallisuutta. Tarjotaan jokaiselle lapselle kokemus siitä, että omalla tai ryhmän toiminnalla voi vaikuttaa omaan elämään ja yhteisöön (omista innovaatioista toimintaan)</p>
Perusopetus	<p>Vahvistetaan oppilaiden luottamusta demokratiaan, journalistiseen mediaan ja oikeusvaltioon.</p> <p>Kannustetaan opettajia painottamaan demokratiakasvatuksessa oppilaiden aktiivista toimijuutta ja yhteiskunnallista osallistumista.</p>

	Vahvistetaan vastuullista ja kestävää toimintakulttuuria.
Lukiokoulutus	Kannustetaan opiskelijoita näkemään vastuullisen yritystoiminnan mahdollisuudet kestävä kehityksen edistäjänä. Vahvistetaan vastuullista ja kestävää toimintakulttuuria.
Ammatillinen koulutus	Kannustetaan opiskelijoita ottamaan vastuuta oppimisesta, omiin asioihin vaikuttamisesta ja yhteiskuntaa osallistumisesta. Ohjataan opiskelijoita huomaamaan vastuullisen yrittäjyyden edut ja nähdään myös yhteiskunnallinen yrittäjyys mahdollisuutena. Vahvistetaan vastuullista ja kestävää toimintakulttuuria.
Korkeakoulut	Suunnataan opetusta ja tutkimusta, ml. yrittäjyyskasvatus yhä voimakkaammin kestävyysmurrosta edistävään tutkimukseen ja tieteidenväliseen yhteistyöhön kestävyysasteisiin vastaamiseksi. Vahvistetaan osaamista uusista liiketoimintamalleista ja -logiikoista, kuten digitaalisuus ja aineeton/inhimillinen pääoma ja yhteiskunnallinen yrittäjyys.

Liite 1 Yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen linjaukset - työryhmä

Opetus- ja kulttuuriministeriö nimesi 1.8.2025 - 31.8.2026 yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen linjaukset -työryhmän valmistelemaan valtakunnallisen linjausesityksen yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen edistämiseen kaikilla koulutusasteilla varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen. Linjausesityksen tuli vastata 2020-luvun osaamistarpeisiin ja valmistelussa otettaisiin huomioon yhteiskunnan, työelämän ja elinkeinojen muutokset. Opetus- ja kulttuuriministeriön linjauksilla edistettäisiin yrittäjyys- ja talousosaamista yhdensuuntaisesti muiden hallinnon alojen rinnalla.

Yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen linjaukset -työryhmän puheenjohtajana toimi opetusneuvos Minna Bálint ja varapuheenjohtajana opetusneuvos Ulla Mäkeläinen opetus- ja kulttuuriministeriötä. Asiantuntijasihteerinä oli opetusneuvos Nina Penttinen Opetushallituksesta. Muut työryhmän jäsenet olivat

Toimitusjohtaja Tomi Alakoski, Suomen 4H-liitto

Johtaja Susanna Aro, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Erityisasiantuntija Ilkka Eronen, Kuntaliitto

Johtava asiantuntija Mirja Hannula, Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Neuvotteleva virkamies Natalia Härkin, työ- ja elinkeinoministeriö

Opetusneuvos Tommi Karjalainen, opetus- ja kulttuuriministeriö

Opettaja Simo Karvinen, Lauttasaaren yhteiskoulu

Koulutuspolitiikan asiantuntija Mikko Kinnunen, Suomen Yrittäjät ry

Toimitusjohtaja Mari Kokko, Osuuskuntien Keskusjärjestö Pellervo ry

Erityisasiantuntija Lauri Kurvonen, Opetusalan Keskusjärjestö OAJ ry

Toiminnanjohtaja Sanna Lehtonen, YES ry

Rehtori Anna Mari Leinonen, Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä, Keuda

Professori Timo Pihkala, Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto LUT

Puheenjohtaja Mar Porres, Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf.

Talousosaamisen neuvonantaja Anu Raijas, Suomen Pankki/Talousosaamiskeskus

Erityisasiantuntija Mette Ranta, Oikeuspalveluvirasto

KTT, Dosentti Tarja Römer-Paakkanen, Yrittäjyyskasvatuksen Tutkimusseura ry

Lehtori Juha Saukkonen, Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Johtaja Sami Suomela, Nuorten yrittäjyys ja talous NYT

Opettajankoulutusfoorumin johtaja, professori Auli Toom, Helsingin yliopisto

Liite 2 Yhteisöt opetuksen ja koulutuksen järjestäjien tukena

Koulujen ja oppilaitosten yrittäjyyskasvatusta ja talousosaamisen edistämistä tehdään laajassa yhteistyössä erilaisten valtakunnallisten ja alueellisten toimijoiden kanssa. Tälle liitteelle on koottu organisaatioita, jotka tarjoavat kouluille ja oppilaitoksille tukea, asiantuntemusta ja toimintamalleja yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen toteuttamiseen. Luettelo ei ole tyhjentävä, vaan sen tarkoituksena on antaa kuva yhteistyön moninaisuudesta.

Finanssiala ry

Suomalaisen finanssialan äänenä kotimaassa sekä Euroopassa. Tarjoaa erilaisten konseptien, kuten Rahaviikon, OpeTETin ja Talous Tutuksi -koulutusten kautta kouluille ja opettajille ajankohtaista tietoa talousosaamisen edistämisen tueksi. Koordinoi alan yrityksiä ja 24 oppilaitosta yhdistävää FinanssiAkatemia -yhteistyöverkostoa.

Historian ja yhteiskuntaopin opettajien liitto HYOL ry

Edunvalvontajärjestö, joka kehittää pedagogisena opettajajärjestönä historian ja yhteiskuntaopin opetusta. Jäsenopettajille järjestetään mm. talouteen liittyvää täydennyskoulutusta. Lisäksi järjestää yhteistyökumppaneineen koululaisille ja opiskelijoille talousaiheisia kilpailuita.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV)

Opastaa kuluttajia ja yrityksiä heidän keskinäisissä kiistoissaan sekä valvoo kaikkien kuluttajien etuja. Tarjoamme valmiita opetussuunnitelmiin perustuvia oppimisaineistoja yrittäjyyskasvatukseen, talous- ja kuluttajaosaamiseen KKV Kampuksella eri koulutusasteille. Sisältöjä löytyy kuluttajille oman talouden näkökulmasta sekä yrityksille kuluttajakaupassa tarvittavan ammattitaidon hankintaan.

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Edunvalvontajärjestö, joka tarjoaa kouluille ja oppilaitoksille asiantuntijavierailuja ja oppilaitosyhteistyötä, jossa maatilayrittäjät ja metsänomistajat jakavat kokemuksiaan yrittäjyydestä, ruoantuotannosta ja luonnonvarojen kestävästä hyödyntämisestä. Tuottaa oppimateriaalia ja tukee toiminnallisia oppimisympäristöjä, kuten koulupuutarhoja ja maatilakäyntejä, jotka yhdistävät yrittäjyyden, talousosaamisen ja kestävä kehityksen teemat käytännön tekemiseen.

Nordea

Pankki ja finanssipalveluiden tarjoaja, joka tukee kouluja ja oppilaitoksia vahvistamalla lasten ja nuorten talousosaamista sekä ymmärrystä työelämästä ja yrittäjyydestä muun muassa opetusmateriaaleina, digitaalisina oppimiskokonaisuuksina, kilpailuina, webinaareina sekä asiantuntijoiden vapaaehtoistyönä. Toiminta kattaa perusopetuksen, toisen asteen ja osin korkea-asteen oppilaitokset.

Nuorten yrittäjyys ja talous NYT ry

Tarjoaa kouluille ja oppilaitoksille valmiita opetussuunnitelmiin perustuvia oppimiskokonaisuuksia ja opettajakoulutusta yrittäjyys-, talous- ja työelämäteemoissa perusopetuksen ensimmäisistä vuosista toisen asteen päättymiseen saakka.

OP Pohjola

Edistää taloustaitoja ja tukee oman talouden hallintaa omin toimin ja yhteistyössä kumppaneidensa kanssa. Osuuspankit vahvistavat raha- ja yrittäjyystaitojen vierailukäynnein alueidensa yläkouluissa, toisen asteen oppilaitoksissa ja korkeakouluissa. Hyödyntää talousopetuksessa OP Pohjolassa kehitettyjä opetuskonsepteja ja videomateriaaleja.

Pörssisäätiö

Edistää kaikkien mahdollisuuksia sijoittaa osakkeisiin ja vaurastua. Järjestää Pörssilähettiläs-toimintaa, jossa peruskoulun käyneet nuoret saavat sijoituskoulutuksen ja peruskoulut nuorten pitämiä talouden oppitunteja. Tarjoaa opettajille opetussuunnitelmiin sopivia opetussisältöjä ja teemaviikkoja.

Suomen Nuorkauppakamarit ry

Nuorten aikuisten johtajuus- ja koulutusjärjestö, joka kehittää työelämä-, yrittäjyys- ja vaikuttamistaitoja. Tekee yhteistyötä oppilaitosten ja eri sidosryhmien kanssa nuorten yrittäjyyskasvatuksen, talousosaamisen ja työelämätaitojen vahvistamiseksi vuosittaisten kärkiprojektien avulla, kuten Nuorten Taloustaidot (2026) ja JCI In Business ja Nuorten Työelämätaidot (2027).

Suomen Pankin rahamuseon talousosaamiskeskus

Toteuttaa Suomen talousosaamisen strategiaa, jonka tavoitteena on parantaa kaikenikäisten taloustietämystä ja lisätä kiinnostusta taloutta kohtaan. Tukee kouluja ja oppilaitoksia tarjoamalla opastuksia, oman talouden budjettityöpajoja sekä teemaseminaareja ja tapahtumia.

Suomen Yrittäjät ry

Elinkeinoelämän järjestö, joka toimii keskusjärjestönä valtakunnallisesti, aluejärjestöinä maakunnissa ja paikallisyhdistyksinä kunnissa. Aluejärjestöt ja paikallisyhdistykset tekevät yhteistyötä oppilaitosten kanssa, edistävät yrittäjyyskasvatuksen toteuttamista, järjestävät yritysvierailuja, yrittäjien aamukahveja ja kutsuvat yrittäjiä kertomaan yrittäjätarinoita oppilaille, opettamaan ja puhumaan yrittäjyydestä. Yhdistykset voivat nimetä oppilaitoksille yrittäjäkummeja ja -mentoreita.

Suomen 4H-liitto

4H:ssa lapset ja nuoret saavat valmiuksia kestävään elämäntapaan, työelämään ja yrittäjyyteen Kolme askelta työelämään -mallin mukaisesti. Järjestö tekee tiivistä yhteistyötä koulujen ja oppilaitosten kanssa tarjoamalla yrittäjyyskasvatusta ja työelämätaitoja tukevia oppimissisältöjä. Näitä ovat esimerkiksi kerhotoiminta, työelämäkoulutukset sekä yrittäjyyskokeilut osana koulupäivää tai siihen kytkeytyvänä toimintana.

Takuusäätiö sr

Taloulosaamisen sekä talous- ja velka-alan järjestö. Kouluttaa ammattilaisia ja vapaaehtoisia sekä tekee kehittämistoimintaa ja rakentaa verkostoyhteistyötä. Kouluille ja oppilaitoksille säätiö tuottaa mm. taloulosaamisaiheisia materiaaleja, aineistoja ja pelejä.

Talous- ja velkaneuvonta, Oikeuspalveluvirasto

Tekee ennakoivaa talousneuvontaa, jonka tavoitteena on edistää taloustaitoja ja ehkäistä velkaantumista. Tarjoaa oppilaitoksille mm. digitaalisesti käytettävän Askeleet kohti omaa taloutta -työkirjan, jonka avulla nuori voi suunnitella omaan kotiin muuttoa ja itsenäistymistä konkreettisten askeleiden avulla. Tekevät vierailukäyntejä kouluihin ja oppilaitoksiin.

Ulosottolaitoksen ennakoiva talousneuvonta

Ehkäisee ylivelkaantumista, vahvistaa taloulosaamista ja kohdentaa työtään erityisesti nuoriin. Tekee oppilaitosyhteistyötä, yhteisiä tapahtumina ja koulutustilaisuuksia sekä nuorille suunnattua taloulosaamisen materiaalia. Lisäksi järjestää maksuttomia koulutuksia suoraan opetusalan henkilöstölle ja muille sidosryhmille ulosotosta, perintäprosessista ja taloudenhallinnasta.

YES ry

Tarjoaa tukea yrittäjyyskasvatukseen varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle. Keskittyy opettajien osaamisen vahvistamiseen, oppilaitosten ja työelämän yhteistyön kehittämiseen sekä yrittäjämäisen toimintakulttuurin edistämiseen tarjoamalla koulutuksia, materiaaleja ja asiantuntijatukea opetussuunnitelmien mukaiseen yrittäjyys-, työelämä- ja tulevaisuustaitojen kehittämiseen. Fasilitoi kehittämisprosesseja, kokoamaa yhteen koulutuksen ja työelämän toimijoita sekä tarjoaa yrittäjyyskasvatukseen konkreettisia työkaluja.